

Професійна мобільність майбутнього фахівця

В силу нестабільності соціально-громадських і професійних реалій. проблема мобільності фахівця є однією з актуальних у соціології, психології та педагогіці тому її слід розглядати як процес руху (переходу) індивіда з однієї соціальної позиції в іншу, що зумовлене індивідуальними властивостями, здібностями, професіоналізмом. На нашу думку, мобільність - це індивідуальна відповідь людини на виклик мінливого світу, володіння високою психологічною гнучкістю, здатність здійснити вибір і творчо перетворити навколишній простір. Тільки в цьому випадку можна реалізувати своє призначення, тобто знайти своє покликання, свою індивідуальність.

Психологічною основою професійної мобільності особистості є динамізм її мотиваційних, інтелектуальних і вольових процесів, завдяки чому створюється індивідуальне поле готовності до професійної мобільності.

Теоретичний аналіз основних підходів до проблеми мобільності, дозволяє розглядати професійну мобільність, як інтегративну властивість фахівця, внутрішній (мотиваційно-інтелектуально-вольовий) компонент особистості, що реалізується в гнучкій орієнтації та діяльнісному реагуванні в динамічних професійних умовах відповідно до компетенцій та особистої життєвої позиції. На основі нашого дослідження готовність майбутнього педагога до професійної мобільності - це стан, який актуалізує всі потенційні можливості особистості з тим, щоб знайти оптимальний вихід із складної ситуації і спрогнозувати професійний саморозвиток, відкритість до змін, аналітичний спосіб мислення, уміння оцінити існуючу ситуацію, співвіднести її зі своїми можливостями і потребами, ціннісними установками і мотивами професійного саморозвитку, уміння прогнозувати і знаходити оптимальний вихід.

Критерії мобільності визначають: перше - це те, що мобільність - явище професійне (професійна мобільність), і друге, мобільність - це властивість, якість, що характеризує особистість. Тому готовність до прояву мобільності майбутнього фахівця включає суб'єктний і діяльнісний критерій.

Суб'єктний критерій характеризується рефлексивним показником (вміння оцінювати сформовану ситуацію і оцінювати свої можливості) і спрямованістю

подолання складної ситуації (потреби, мотиви, світогляду, установки, цілі), вольовими рисами (рішучість, наполегливість, самостійність, ініціативність), потреба в суб'єкт-суб'єктній взаємодії в процесі професійного становлення.

Діяльнісний критерій характеризується такими показниками, як відкритість до змін, здатність до планування дій, проектування власного професійного розвитку та досягнення професійно значущих компетенцій у вирішенні педагогічних завдань; вміння знаходити оптимальні виходи з складної ситуації і аргументувати варіант вибору рішення, якість обґрунтованості явищ професійної діяльності, активне самовиявлення в нормальних і спеціально змодельованих (квазіекстремальних) умовах, обдуманість, широта, інтенсивність, стійкість спрямованості (соціальної, професійної, особистісної) на досягнення високих результатів діяльності.

Отже, логічно що формування готовності до професійної мобільності - процес поетапного ініціювання діяльності суб'єкта: від ситуаційного спонукання (перший етап), до розуміння особистісного сенсу мобільності (другий етап), до цільової детермінації потреб і мотивів самореалізації у нових умовах (третій етап) і активного прояву вольових зусиль при досягненні цінностей професійного саморуку (четвертий етап).

Формування готовності до професійної мобільності - це система становлення особистості майбутнього педагога, здатного актуалізувати стан готовності і в будь-яких змінених умовах зберігати свою індивідуальність, домогтися значимих цілей, знайти шляхи самореалізації.